

Roll No.....  
Signature of Invigilator .....



Paper Code

BV-501

**पतंजलि विश्वविद्यालय**  
**University of Patanjali**  
**Examination March-2021**  
**बी. ए. व्याकरण, पंचमसत्रम्**  
**व्याकरणम्, प्रथमपत्रम्**  
**संस्कृतव्याकरणम् (क)**

समय: - होरात्रयम्

पूर्णाङ्कः ७०

निर्देशः अस्य प्रश्नपत्रस्य सप्तत्यङ्काः निर्धारिताः सन्ति, अङ्कनिर्देशः प्रतिखण्डं द्रष्टव्यः, सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

( खण्ड -क )

( काशिकातः )

१. पृष्ठेषु पञ्चसु सूत्रेषु त्रयाणां काशिकारीत्या व्याख्यानम्। ( 5 x3 =15 )

1. लिटि धातोरनभ्यासस्य।
2. प्रथमयोः पूर्वसवर्णः।
3. आदेच उपदेशोऽशिति।
4. इगन्तकाल कपाल भगालशरावेषु द्विगौ।
5. अनिगन्तोञ्चतौ व प्रत्यये।

२. पृष्ठेषु सप्तसु सूत्रेषु पञ्चानां पदकृत्यम्। ( 3 x5 =15 )

1. सृजिदृशोर्झल्यमकिति।
2. निष्ठा च द्वयजनात्।
3. तस्माच्छसोः नः पुंसि।
4. वान्तो यि प्रत्यये।
5. एङः पदान्तादति।
6. द्विगौ प्रमाणे।
7. उभे अभ्यस्तम्।

३. पृष्ठेषु सप्तसु वार्तिकेषु पञ्चानां व्याख्यानम्।

( 3 x5 =15 )

1. यथष्ट नामधातुष्विति वक्तव्यम्।
2. सवण-दीर्घत्व ऋधति वा वचनम्।
3. सीमन्तः केशेषु।
4. सुब्धातुष्वितिष्वुष्कतीनां प्रतिषेधो वक्तव्यः।
5. कण्वादीनां तृतीयस्यैकाचो द्वे भवतः।
6. द्वितीया अनुपसर्ग इति वक्तव्यम्।
7. अक्षाद्बहिर्न्यां वृद्धिर्वक्तव्या।

४. प्रदत्तासु तिसृषु कारिकासु द्वयोर्व्याख्यानम्।

( 5 x2 =10 )

1. संयोगान्त लोपे हि न लोपादिर्न सिध्यति।  
रात्तु तेनैव लोपः स्यात् हलस्तस्माद्विधीयते॥
2. आगमस्य विकारस्य प्रकृतेः प्रत्ययस्य च।  
पृथक् स्वर निवृत्यर्थमेकवर्जं पदस्वरः॥
3. लुम्पेदवश्यमः कृत्ये तुं काममनसोरपि।  
समो वा हिततयोर्मासस्य पचि युङ्घजोः॥

५. प्रदत्तेषु पञ्चसु शब्देषु/शङ्कासु त्रयाणां सिद्धिः/समाधानम्।

( 5 x3 =15 )

1. अटाट्यते।
2. जाग्रति।
3. चखाद।
4. विभाषा ह्वेरित्यत्रोभयत्र विभाषाकथम्।
5. ब्रह्चतीत्यत्र लोपो व्योर्वलि कथं न प्रवर्तते।

-----X-----